

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ
КАФЕДРА ЗАВОДСЬКОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

Матеріали

III міжнародної науково-практичної конференції

Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ У ГАЛУЗІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ
ТЕХНОЛОГІЇ, ПРИСВЯЧЕНА 100-
РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Д. П. САЛА**

***FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCH IN THE
FIELD OF PHARMACEUTICAL TECHNOLOGY,
DEDICATED TO THE 100TH ANNIVERSARY OF THE
BIRTHDAY OF D. P. SALO***

24 листопада 2023 р.

November 24, 2023

Харків, Україна

Kharkiv, Ukraine

Редакційна колегія: проф. Котвіцька А. А., проф. Владимірова І. М., проф. Вишневська Л. І., проф. Рубан О. А., проф. Ковалевська І. В., проф. Семченко К. В., доц. Марченко М. В., доц. Ковальова Т. М., ас. Пономаренко Т.О.

Відповідальні секретарі : проф. Ковалевська І. В., проф. Семченко К. В.

Фундаментальні та прикладні дослідження у галузі фармацевтичної технології: Збірник наукових матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю з Дня народження Д. П. Сала (м. Харків, 24 листопада 2023 р.). Х.: Вид-во НФаУ, 2023.- С. 522 (Серія «Наука»)

Збірник містить матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Фундаментальні та прикладні дослідження у галузі фармацевтичної технології», присвяченої 100-річчю з Дня народження Д. П. Сала.

Розглянуті теоретичні аспекти та перспективи розробки лікарських препаратів, висвітлені напрямки наукової роботи спеціалістів фармацевтичної галузі, що стосуються питань сучасної технології створення лікарських препаратів, контролю їх якості, організаційно-економічних аспектів діяльності фармацевтичних підприємств, маркетингових досліджень сучасного фармацевтичного ринку, фармакологічних досліджень біологічно активних речовин.

Для широкого кола наукових, науково-педагогічних і практичних працівників, що займаються питаннями розробки та впровадження сучасних лікарських препаратів.

*Матеріали подаються мовою оригіналу.
За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.*

Методи дослідження. Для виявлення полісахаридів використовували водну витяжку з трави астрагалу солодколистого, одержану у співвідношенні сировина : екстрагент 1:10, з екстракцією протягом 45 хвилин на водяній бані. Полісахариди виявляли за реакцією осадження полісахаридів 96 % етанолом, за результатами якої утворювався аморфний осад. Кількісний вміст полісахаридів визначали гравіметричним методом у відповідності до вимог ДФУ 2.0, т. 3, монографії «Алтеї корені»

Основні результати. У підсумку проведених експериментів у траві астрагала солодколистого встановили наявність полісахаридів та визначили їх кількісний вміст, який складав $8,45 \pm 0,16$ %.

Висновки. Отримані результати можуть бути використані при розробці відповідних розділів нормативної документації для стандартизації трави астрагала солодколистого.

ПЕРСПЕКТИВА РОЗРОБКИ ЕКСТЕМПОРАЛЬНОГО ЗАСОБУ НА ОСНОВІ *SALVIA OFFICINALIS* ТА *SALVIA SCLAREA*

Корольчук Д.Г., Глущенко О.М., Полова Ж.М.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ,
Україна

Вступ. Захворювання органів дихання є досить поширеними серед дорослого і дитячого населення, причиною виникнення яких є у 90 – 95% випадків – віруси, 5 – 10% – бактерії [5]. Біль у горлі – один із першочергових симптомів, вірусної чи бактеріальної інфекції. Для місцевого лікування захворювань органів дихання та горла доцільно використовувати пастилки. Адже перевагою цих оромукозних засобів є зручність у застосуванні, обхід печінкового бар'єру (за умови всмоктування активних фармацевтичних інгредієнтів в ротовій порожнині), можливість пролонгування дії лікарського засобу, привабливий зовнішній вигляд та приємний смак [1 – 2].

Лікувальний ефект лікарських рослин роду шавлії: *Salvia officinalis* та *Salvia sclarea* обумовлений наявністю комплексу біологічно активних речовин: ефірної олії, дубильних речовин, дитерпенів, смолистих та гірких речовин, флавоноїдів, кумарину ескулетину. Ефірна олія, дубильні речовини, флавоноїди (рутин, кверцетин, гіперозид) проявляють в'язучу, протизапальну, кровоспинну, заспокійливу дію, а також посилюють секрецію шлунково-кишкового тракту, нормалізують потовиділення, дезінфікують ротову порожнину і носоглотку та сприяють відходженню мокротиння. Фенольні кислоти (олеанолова, хлорогенова) чинять протівірусну дію. Ефірні олії шавлії мають бактерицидну дію [3 – 4].

Мета дослідження. Аналіз асортименту дієтичних добавок на основі *Salviae officinalis* та *Salvia sclarea* з метою розробки нового препарату. Довести доцільність розробки нового оромукозного засобу на основі *Salvia officinalis* та *Salvia sclarea*.

Методи дослідження. Використано дані Державного реєстру лікарських засобів, Компендіуму та літературних джерел.

Основні результати. Аналіз асортименту дієтичних добавок на основі *Salviae officinalis* довів, що шавлія лікарська входить до таких груп: дієтичні добавки м'якої заспокійливої дії; добавки, що сприяють регуляції функції органів дихання; що застосовують при запальних процесах органів дихання; що знижують ризик розвитку запальних і виразкових процесів ШКТ; дієтичні добавки, що містять ефірні олії. За результатами асортименту добавок на основі *Salviae officinalis* встановлено, що переважають дієтичні добавки вітчизняного виробництва – 71,4%, а частка іноземного становить 28,6%. Екстракт шавлії входить до складу 50 % асортименту, листя шавлії лікарської та комбінація олія + екстракт містяться у 42,8% добавок, а олія шавлії – у 7,2% найменувань. Аналіз асортименту дієтичних добавок, на основі *Salviae officinalis* вказує на те, що домінуючою групою серед досліджуваного асортименту є дієтичні добавки, що сприяють регуляції функції органів дихання (60%), з яких 88,9 % – комбіновані засоби.

Наступний етап наших досліджень – аналіз складу комбінованих дієтичних добавок із шавлією лікарською на ринку України.

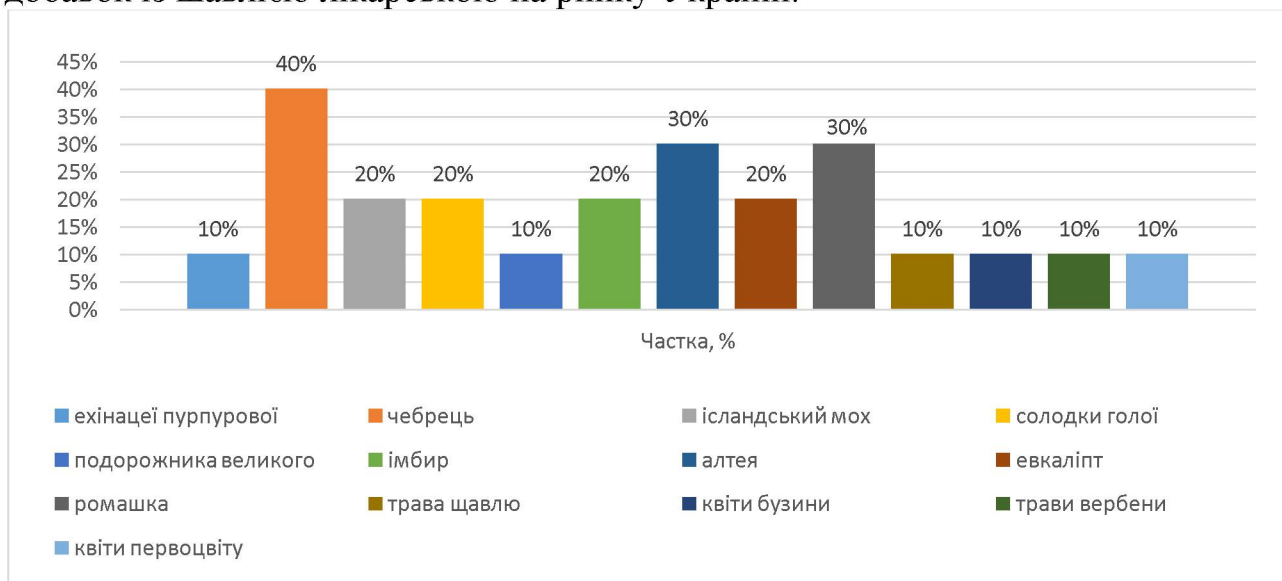

Рис 1. Аналіз складу комбінованих дієтичних добавок із шавлією лікарською

Аналіз складу дієтичних добавок із шавлією лікарською (рис 1.) показав, що у складі групи дієтичні добавки, що сприяють регуляції органів дихання, шавлія лікарська найчастіше комбінується із чебрецем (40%), ромашкою, алтеєю, ісландським мохом, солодкою голою, імбирем та евкаліптом. Проте, немає жодного препарату, котрий поєднував би в собі екстракт шавлії лікарської та ефірну олію шавлії мускатної, що є перспективним для розробки оромукозних засобів, що застосовуються для лікування захворювань органів дихання.

Проаналізовано асортимент дієтичних добавок, на основі *Salviae officinalis*, що виробляються у вигляді льодяників, таблеток для розсмоктування, пастилок та капсул. Встановлено, що найчастіше вони зустрічаються у вигляді льодяників (33,3%) та таблеток для розсмоктування (44,4 %).

Висновки. Проаналізовано склад наявних дієтичних добавок, що містять шавлію лікарську. Обґрунтовано доцільність розробки екстемпорального комбінованого засобу на основі екстрактів та ефірних олій *Salvia officinalis* та *Salvia sclarea* у формі пастилок для лікування хвороб органів дихання.

Література

1. Бавикіна, М. Л., & Зверева, М. І. (2021). Розробка складу лікарського препарату на рослинній основі у формі жувальної пастилки для полегшення симптомів розладу дефіциту уваги з гіперактивністю. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні досягнення фармацевтичної технології і біотехнології», 61–65.
2. Гордієнко, О. І., & Грошовий, Т. А. (2017). Сучасний стан створення, виробництва та дослідження таблетованих лікарських. *Фармацевтичний часопис*, 74–75.
3. Залигіна, Є. В. (2022). Актуальність дослідження фармакологічних властивостей шавлії лікарської (*Salvia officinalis*). *Медичні перспективи*, 44–50.
4. *Liktravy.ua*. Шавлії листя (*Salviae folia*). [Електронний ресурс]. <https://liktravy.ua/useful/encyclopedia-of-herbs/shavlii-lystja>
5. *Гостре запалення глотки та мигдаликів (ангіна)* [Електронний ресурс]. <https://www.mp.pl/ua/posibnyk-vnutrishni-khvoroby/chapter/B27.II.3.3>
6. *Fitomarket.com.ua*. (Без дати). Шалфей: властивості, застосування і користь. [Електронний ресурс]. <https://fitomarket.com.ua/ua/fitoblog/shalfej-svoystva-primenenie-i-polza>

ОБГРУНТУВАННЯ ПЛІВКОУТВОРЮВАЧА У РОЗРОБЦІ ПЛІВКИ ДЕНТАЛЬНОЇ ІЗ ГІДРОКСИПАТИТОМ КАЛЬЦІЮ

Крива К.В., Маслій Ю.С., Рубан О.А.

Національний фармацевтичний університет, кафедра заводської технології ліків, м. Харків, Україна, e-mail: ztl@nuph.edu.ua

Для успішного усунення підвищеної чутливості зубів слід застосовувати комплексний підхід. Насамперед необхідно виявити причину появи гіперестезії та впливати безпосередньо на етіологічний фактор. Надалі для планування профілактики та лікування - проводити заходи, спрямовані на відновлення процесів мінералізації твердих тканин зубів, а також нормалізацію фосфорно-кальцієвого обміну в організмі. Перспективною сполукою для проведення ремінералізації мікротріщин емалі та усунення гіперестезії є гідроксиapatит кальцію, а раціональною лікарською формою - дентальні лікарські плівки, що характеризуються гарною адгезією і пролонгованим ефектом.

Мета дослідження: вибір раціонального плівкоутворювача у складі дентальної плівки, що розробляється, для лікування гіперестезії зубів та профілактики карієсу.

Матеріал і методи дослідження. Як активний фармацевтичний інгредієнт у розробці обрано мікронізований гідроксиapatит кальцію (ГАК) під торговою назвою «Kalident Powder 100». Як плівкоутворювачі, дозволені для застосування